

Poštšina plačana v gotovini.

MLADOST

ŠTEV.
8

1 9 9 9

Kupujte pri lastnem podjetju!

DRUŠTVENA NABAVNA ZADRUGA V LJUBLJANI (LJUDSKI DOM)

ima v zalogi:

**vse potrebščine za kroj, telovadne obleke, telovadne čevlje,
poslovne tiskovine in knjige za odseke.**

Tiskovine za Čebello. — Zaloga knjig „Orlovske knjižnice“. — Zaloga vseh
potrebščin za šminkanje igralcev. — Sprejema vloge v Centralno Čebello.

Zahtevajte cenik!

Naša Sloga

Ljubljana, Poljanski nasip 10

izdeluje

orlovske zastave, zastave za Marijine
družbe, cerkvene bandere, trakove,
mašne plašče, baldahine itd. — Ima
veliko zalogo svile in blaga za zastave
ter za mašna oblačila itd. — Popravila
se izvršujejo v najboljšo zadovoljnost.
Cene nizke, posrežba točna. — Pro-
računi, načrti in pojasnila brezplačno

Naša domača

Kolinska cikorija

**Je izborna in izdatna
Zelo priporočamo!**

TRGOVINA

MARIJA ROGELJ

priporoča veliko zalogo raznovrstnega
blaga za plašče, obleko in perilo, brisače,
namizne prte, servijete, cvilih, fine no-
gavice za otroke, dame in gospode in
veliko izbiri domačega izdelka. Perilo
za dame in gospode. Izgotovljene ob-
leke in plašči za velike in male, pred-
pasniki za odrasle in otroke iz listra,
klota, kontenine in šifona. Blago dobro,
prav nizke cene!

L. Mikuš, Ljubljana

Mestni trg št. 15

priporoča svojo zalogo

**dežnikov,
solnčnikov in
izprehodnih
palic**

Popravila izvršuje točno in solidno.

POZOR

Kje kupujete

KLOBUKE, SRAJCE

kravate, dež. plašče, dežnike in dr.
modno blago kupite najceneje pri

„AMERIKANCU“, Ljubljana, Stari trg 10

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je

Vzajemna zavarovalnica

v Ljubljani, Dunajske ceste 17

Sprejema v zavarovanje:

1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane
stavbe kakor tudi stavbe med časom gradnje;
b) vse premično blago; mobilije, zvonove in
enako; c) poljske pridelke, žito in krmo.
2. Zvonove proti razpokam in prelomu.
3. Sprejema v novoustanovljenem živ-
ljenjskem oddelku zavarovanje na doži-
vetje in smrt, otroške dote, dalje rentna in
ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah.

Skupno premagamo skupne težave!

MLADOST

LETNIK XXII

AVGUST 1929

ŠTEVILKA 8

Foto: Kralj

Presv. gospod dr. Gregor Rožman
škof koadjutor ljubljanski

Slovo brata — počastitev očeta.

V nedeljo 14. julija smo praznovali verniki ljubljanske škofije veličasten praznik: posvečenje presvetlega gospoda dr. Gregorja Rožmana za pomožnega škofa ljubljanskega s pravico nasledstva. Slavnostno razpoloženje je prevzelo srca množic, ki so prihitele od blizu in daleč, da prisostvujejo redki slavnosti, zavedajoč se, da gledajo pred seboj novega nadpastirja, namestnika Kristusovega na zemlji.

Vesetje je prevevalo srca vernikov pri cerkveni slovesnosti.

Globoko smo občutili važnost dneva Orli: težko nam je bilo v srcih, ko se je poslavljaj od nas ljubljeni brat, brat po delu, po duhu, po mislih in težnjah, brat po orlovskih načelih, ki so ga devet let neločljivo družili z vsem, za čimer je Orel stremel. In prav do zadnjih dni se je udeleževal kot član predsedstva S. O. Z.

Božja previdnost je hotela, da nam brat postane oče. Ganljivo je bilo slovo br. dr. Rožmana od ostalih članov predsedstva S. O. Z., saj ga je z njimi vezala orlovska ljubezen, orlovska nesebičnost in požrtvovalnost, orlovski zanos, orlovski ideali.

Brat, ki je s svojo skromnostjo in ljubeznivostjo osvojil srce vsakogar, kdor je imel priliko spoznati ga, on, ljubitelj in ljubljeneц mladine, se je poslovil od nas ... In pri posvečenju so mu nadeli mitro na glavo, v roko pa so mu dali pastorage, pastirsko palico, da se uresničijo na njem besede Izveličarjeve: »Pasi moja jagnjeta, pasi moje ovce«.

Po posvetitvi je zastopstvo orlovstva čestitalo novemu nadpastirju in mu izreklo vdanost celokupne orlovske družine. Ginjen je stiskal roko presvetli gospod vladika in se zahvaljeval. Slovesno posvečenje je zaključila akademija, ki sta jo priredili S. O. Z. in Orliška zveza s sodelovanjem »malčikov«, pevskega zbora »Ljubljane« in godbe dravske divizije. Nabito polna dvorana »Uniona« je pričala, da narod z ljubeznijo in zaupanjem sledi klicu orlovstva, naj počasti novega škofa.

Program akademije je pokazal glavne orlovske ideje: zvestobo in ljubezen do Boga, cerkve, naroda in države ter resno delo vesele mladosti, prekipavajoče od veselja in živahnosti. Izvedba programa je jasno pričala, da se nastopajoči zavedajo slavnostnega razpoloženja; da izvajajo začrtani program v polni meri, brez prestanka; da grade z neumornim, tihim delovanjem, skromni, a samozavestni, saj njih delo mora roditi uspehe in privedi do zmage.

Solze so se lesketale v očeh gledalcev, burni aplavzi so doneli po dvorani ob pogledu na nastopajoče. Vihar odobravanja je sledil govoru br. dr. Capudra in spremljal deklici, ki sta nesli dva enaka šopka: ena ga izroča prevzvišenemu gospodu dr. Jegliču v znak globoke hvaležnosti, vdanosti in ljubezni orlovstva, druga presvetlemu gospodu dr. Rožmanu kot skromen izraz orlovske ljubezni, zahvale in spoštovanja. Iz globočin naših src pa je kipela tiha prošnja pred prestol Vsemogočnega:

Ohrani nam našega sivolasega nadpastirja še dolgo vrsto let, da bo z do-sedanjo čilostjo vodil vdane mu orlovske čete; njegovemu pomočniku pa podeli milosti in moči, da bi ga naloženo mu breme preveč ne težilo.

In po končani akademiji sta stopala visoka cerkvena dostojanstvenika skozi vrste svojih zvestih, skozi špalir Orlov in Orlic. Vsa dvorana pa je vzklikala v hvaležnosti, veselju ter navdušenju prezaslužnemu in skrbnemu očetu ter njegovemu pomočniku in nasledniku dr. Rožmanu.

Bratje in sestre!

Orlovstvo je v Pragi na celi črti zmagalo! Vse ulice, trgi, hiše, okna, balkoni, tisočeri stolpi, predvsem pa Stadion na Strahove so bili priča veličastnega orlovskega trijumfa, se prelivali v narodnih in državnih barvah ter odmevali v en sam mogočen pozdrav orlovstvu. Na stotisoče ljudi je prisostvovalo temu slavlju, se čudilo številni moči in rasti orlovstva, organizatoričnim sposobnostim, tehnični izvežbanosti in pripravljenosti, njega vernosti ter ljubezni do naroda in države. En sam javen nastop je zadostoval in razpršile so se vse fraze o brezdomovinstvu katoličanstva in katoličanov. Kajti cela proslava je bila ena sama visoka in zmagonosna pesem orlovstva do ustanovitelja srednjeveške češkoslovaške države sv. Vavčava, s čimer se je na eklatanten način manifestirala nacionalna zavest orlovstva do naroda in države. Ta zmaga je tem pomembnejša in veličastnejša, ker se rekrutira orlovstvo po ogromni večini iz delovnih stanov, t. j. kmeta in delavca. Orlovstvo si mora zato šteti v čast, da je ravno ta delovni človek pred vsem svetom dokumentiral svojo neomejeno vdanost in zvestobo narodu in državi.

Za to zmago ne zaostaja naša jugoslovanska.

Naša mednarodna tekmovalna vrsta si je priborila pod državno trobojnico po trdem boju v plemeniti tekmi šesterih narodov (Francozi, Čehoslovaki, Jugoslovani, Nemci, avstrijski in češkoslovaški Nemci) s svojo priznano disciplino, borbenostjo in tehnično izvežbanostjo, predvsem pa s trdno voljo, da položi pred svojega najvišjega protektorja Nj. Vel. kralja Aleksandra I. lovorjev venec zmage, prvo mesto, ne le v tekmah vrst, temveč tudi pri tekmah posameznikov.

Imena br. Kermavnerja, Ulage, Tomšiča in vseh ostalih članov mednarodne tekmovalne vrste ostanejo za vedno vklesana ne samo v analih orlovstva, temveč tudi v naših srcih, dočim bo bodrilo častno darilo gospoda prezidenta Masaryka še pozne rodove k vztrajnemu orlovskemu delu in udejstvovanju.

Na častnih mestih bodo zapisana tudi imena naših orliških tekmovalk, ki so zasedle že pri svojem prvem nastopu v mednarodni areni kar drugo mesto. Enako bo blestelo v naših letopisih za vedno ime s. Pregljeve, ki si je priborila pri tekmah posameznikov drugo mesto.

Ko Vam to sporočamo, si štejemo v prijetno dolžnost, da izrečemo na tem mestu svojo pohvalo in čestitke, ne samo zmagovalcem in zmagovalkam, temveč tudi vsemu češkoslovaškemu orlovstvu, ki je prestalo na vročih praških tleh pred mednarodnim forumom z odličnim uspehom svojo prvo veliko preizkušnjo. Predvsem pa gre naša zahvala vodstvu češkoslovaškega orlovstva za izvedbo ogromne organizacije izleta.

Bratje in sestre! Ta zmaga naj postane kamen-mejnik in zaklad, iz katerega naj zajema in črpa orlovstvo v bodoče novo vzpodbudo za čim intenzivnejše orlovsko delo na polju telesne, srčne in duševne kulture. Ta zmaga postani zvezda-vodnica vsemu našemu delovanju in nehanju, mogočna reka, plaz, in orkan, ki naj zajame liki zračni val vse dele naše države k skupnemu blagoslovljenemu delu za orlovstvo, narod, Cerkev, državo in kralja.

V to nam Bog pomagaj!

Bog živi!

Predsedstvo Jugoslovanske orlovske zveze.

Škofu koadjutorju dr. Gregorju Rožmanu

ob njegovem nastopu pozdrav
(Slavnostna akademija v Unionu 14. julija 1929.)

Prezvišeni gospodi škofi, velespoštovana gospoda, dragi prijatelji!

Veselje zavlada v državi, kadar se rodi prestolonaslednik, gotovost in stalnost sta zajamčeni, kadar gospodar velikega imetja vidi ob sebi krepkega, čilega in mladega naslednika. Prav tako vesel je za nas vernike ljubljanske škofije dogodek, ko vidimo ob strani našega ljubljenelega, mnogo izkušenega, v delu in skrbah osivelega nadpastirja, mladega, krepkega pomočnika in določenega naslednika. Ko vidimo svojega škofa še krepkega in čilega po duhu in telesu, vemo, da ni vzrok imenovanja koadjutorja cum iure successionis (pomočnika s pravico nasledstva) *urgens necessitas* (neodložljiva potreba), ampak to, da je naš previdni in za blagor cerkve in posebno še svoje škofije vneti nadpastir spoznal iz znakov časa izvirajočo evidens utilitas ecclesiae (očividno korist cerkve), ki je velevala v ugodnem trenutku poskrbeti, da ostane tradicionalna smer vodstva ljubljanske dieceze, kolikor more človek to ugotoviti, trajna. Za vso to skrb moramo danes najprej izreči zahvalo vladiki gospodu Antonu Bonaventuri.

Velika je moč in oblast, ki je dana škofom, naslednikom apostolov, v katerih vrsto stopa danes gospod škof koadjutor. Duhovsko, učiteljsko in pastirsko službo v največjem obsegu prevzema danes gospod škof. Naš Odrašenik je Cerkev ustanovil kot monarhično urejeno popolno družbo. Episkopat je v Cerkvi živeči apostolat in zato božjega izvora. Kot duhovnik ima škof popolno oblast, on deli vse zakramente in je upravitelj zaklada milosti ter naš duhovni oče. Mi smo njegovi duhovni sinovi. Kot učitelj večnih resnic je škof pravi naslednik apostolov, avtentična priča Kristusovega nauka. Zato škof edini more podeliti pravico, poučevati in oznanjevati krščanski nauk. V živi zvezi z vrhovnim poglavarjem naslednikom glavarja apostolov sv. Petra more škof tako zagotoviti čisto resnico Kristusovega nauka, da smo lahko v tem globoko v notranjost človeške duše, ki vedno rada dzomi, segajočem vprašanju pravovernosti popolnoma pomirjeni. Velika je ta naloga čuvarja pravovernosti in prave krščanske morale. Danes v dobi vse prevladujočega tiska in žive besede, ki po nevidljivih valovih električne energije premaguje vsa brezdalja in celo čas, je ta naloga še posebno težka. Zmolljivi smo. Mnogo, zelo mnogo pa je tudi nameravane zmotne, lažne znanosti, ogromna je moč lažne morale, ki grozi upropastiti narode. Boj z vsem tem je težak. Treba je, da čuvar resnice pogosto izreka sodbo nad zmotami, da vedno proti zmotam v verskih naukih in zablodam v moralnem nauku kaže na pot resnice in življenja, ki je Kristusov nauk.

Ravno v tem pogledu je važen odnos nas vernikov — ne-duhovnikov do našega nadpastirja. Ni dovolj, da se sklicujemo samo na svojo vest, ki nam morebiti le prerada dopoveduje, da raznamo prav, da je to, kar smo pisali ali govorili, pravoverno, da so naši nazori, naše življenje v moralnem pogledu pravilni, naša dolžnost je, da poslušamo besede in nauk tistega, ki nam je postavljen za čuvarja resnice. Marsikoga v tem oziru moti strah pred svetom, očitane klerikalizma, če posluša nauk svojega škofa in se ravna po njem, če se uklanja cerkvenim zapovedim. Nasprotniki znajo zvito uporabljati besedo klerikalizem, govoreč o duševni odvisnosti vernega katoličana, očitajoč mu zaradi tega inferiornost napram svobodomislecu, ki ne pozna nobene duhovne oblasti. In vendar vemo, da smo vezani kot katoliki edino in

samo na razodelo resnico, ki se nam čista ohranja v sveti katoliški Cerkvi. Vsak misleči človek pa mora imeti neki filozofski sistem, da si more odgovoriti na važna življenjska vprašanja. In gotovo je Kristusov nauk več vreden, kot vsi filozofski sistemi skupaj, ki imajo vsi skupno eno lastnost, da v težkih vprašanjih življenja ne dajo zadovoljivega odgovora in da se stalno spreminjajo, kakor se spreminjajo materialni pogoji življenja. Zato se lahko s ponosom imenujemo katolike, pristaše onega filozofskega sistema, ki tistemu, ki se mu popolnoma vda in popolnoma po njem živi tudi v tem, da Cerkev posluša in se njenih zveličavnih sredstev vneto poslužuje, nikoli ne odpove svoje pomoči, ki je milijonom in milijonom posameznikov ter celim narodom prinesel duševno ravnotežje in s tem veliko moč tudi v časnem življenju.

Kar piše sv. Janez Zlatoust o apostolih, to pripisujemo mi tudi svojim škofom. »Oni so viničarji, ribiči, stebri, zdravniki, buditelji in učitelji. Stebri so, kajti na njih sloni moč Cerkve, pristani so, zakaj branijo svet, da ga ne preplavi brezboštvo, voditelji so, ker odganjajo volkove in rešujejo duše, vrtnarji so, ki rujejo osat in sejejo seme bogoljubnosti, zdravniki, ki zdravijo naše rane.«

Velike so torej naloge, ki Vas čakajo prevzvišeni gospod škof. Samo en je izvor moči za uspešno izvrševanje te velike naloge. Sam Odrešenik ga je pokazal, ko je izročil Petru vrhovno oblast v sv. Cerkvi. Trikrat je tedaj Gospod vprašal Petra: »Simon Janezov, ali me ljubiš?« Trikrat mu je Peter odgovoril: »Gospod, Ti veš, da Te ljubim« in na zadnje vprašanje mu je odgovoril celo: »Gospod, Ti vse veš, in Ti veš, da Te ljubim.« Ljubezen do Boga, trojna ljubezen, trikrat zatrjena, resnična, ki jo vidi Bog, ki vse vidi, je torej izvor prave škofovske moči. Na zagotovilo ljubezni do Boga zadobi apostol oblast: »Pasi moja Jagnjeta!«

Iz ljubezni do Boga izvira vsa druga čista prava ljubezen. Kdor ima ljubezen sam, tisti le jo more vzbujati v drugih. Če se vprašamo, česa je današnji materialistični čas, česa je danes množica najbolj potrebna, bomo odgovorili — ljubezni. In česa je naš slovenski narod, težko udarjen od posledic svetovne katastrofe, česa so naši bratje tam, kjer trgajo materam otroke iz naročja, da jih nauče zaničevati materino besedo, kjer jim hočejo celo v Cerkvi vzeti tolažbo materine besede, česa so ti najbolj potrebni, potem moramo še posebno določno odgovoriti: naš narod je v največji meri potreben ljubezni, ki vse premaga, ki gore premika in tudi kamnita srca omehča. Kot poseben znak božje volje moramo smatrati, da je ravno Vas, prevzvišeni, doletela naloga biti oznanjevalec božje ljubezni, iz središča slovenskega naroda, Vas, ki Vam je zibelka tekla tam preko mej naše svobodne države. Naj v tem vidijo vsi, ki trpe, da smo eno nedeljivo.

Posebno pa nas veseli, da ste kot prvi prišli na to mesto naravnost iz vrst naših mladinskih organizatorjev. Ko ste vodili in učili naše mlade, tedaj ste dokazali, da v Vas gori prava ljubezen učenca Kristusovega, ki je vabil male k sebi.

Ko Vam torej danes na dan Vaše posvetitve za škofa izrekamo svojo vdanost in sinovsko poslušnost, Vam hočemo izreči tudi svoje želje in voščila: Vsemogočni naj razplamti plamen Vaše ljubezni do Boga, da vžge srca vseh mrzlih, da zavlada povsod Kristus Kralj, da pride tolažba v srca vseh zatiranih, da objame plamen te ljubezni do Boga zlasti našo mladino, predvsem našo učečo se mladino, da bo vodstvo našega slovenskega ljudstva vedno v pravih rokah, da premaga naš narod vse težave in ostane trden in veren, kakor so bili trdni in verni njegovi predniki.

Zaključujem tu naš pozdrav novemu škofu, zaslužnemu orlovskemu delavcu, članu predsedstva S. O. Z. z orlovskim pozdravom

Bog živi!

Zmagovalcem.

*Klicala zlata je Praga:
»Slava vam, vaša je zmaga!
Vi nam najbližji po krvi
v tekmi ostali ste prvi!«
Dom je ponosen, vesel
svoje sinove sprejel.*

*Četa ti zdrava,
tvoja proslava
domu je čast!
Moč si ohrani,
krepka ostani,
trdna kot hrast!
Mnoga te bitka
čaka doma,
malo počitka
dom ti poda!*

*Bistri duhá si in krépi telo,
vase zaupaj in gledaj v nebó!
Viteško in plemenito se bóri,
sveti naj bodo ti vzvišeni vzóri!*

*Čuvaj resnico,
brani pravico,
blaži, tolaži,
vedno pokaži,
da ti jeklen je značaj,
čist kakor solnca sijáj!*

Fantiči.

Povest.

VIII.

Z veseljem so Gornika pozdravili fantiči tisto nedeljo v Prosveti. Šest novih članov je našel, med njimi Štukala. Kakor drugim je tudi njemu brez vsakega grenila prijateljsko dal roko in ga še pohvalil: »Prav si storil, da si se k nam zapisal,« da je Štukal zardel, ko ni vedel, kaj naj reče. O Jerasniku je bil Janez izvedel, da je odšel v Holand.

Janez je jasno videl, da je storil napako, ko je bil nasvetoval Poldeta za namestnika. Poldetu je bilo za blešč pred ljudmi, češ, glejte, kako znam jaz, pa bi bil samo škodoval strjenosti članov in disciplini društva ter še prišel za voljo mešanih vlog nehvaležno navzkriž z duhovnima pastirjema, da niso bili deklji vmes posegli. Prav, da se je igra tako izvrstno pokazila. Dramatika je bila dotlej neznan gost v Prečnem dolu, ljudje bi zamenjavali oder z življenjem ter igralce in zlasti igralke ogovarjali: »Glej no dondo, kako vanj sili!« Tako bi lahko zavist dosegala svoj namen in škodovala ugledu Prosvete.

Ob tisti priliki je Janez popisal svoje doživljaje v mestni bolnišnici, kako tam ravnaajo z bolniki, kakšne tovariše je imel in spretno vpletel tudi svoje zgodbe in občutke kot povest enega izmed sotrpinov v bolniški sobi, ne da bi fantiči mogli slutiti, da pripoveduje o sebi. Njegova pripoved je močno učin-

kovala na poslušalce, bila je klic k sočutju in usmiljenosti z bližnjikom in je kar dobro zalegla za eno prosvetno razpravo.

Poldeta ni bilo ta dan blizu. Negoval in hladil si je žolč. Ker ni hotela gora k Mohamedu, je šel Mohamed h gori. Janez je poiskal Poldeta na domu. Ko ga je nepričakovano pozdravil, je šinil Poldetu iz oči užaljeni ponos, a pri pogledu na upadli in mirni obraz Janezov, ki je razodeval močno voljo, sovražno vsaki zvižčnosti, mu je uplahnilo sovraštvo in se umaknilo sočutju. Saj ni Janez kriv, da se mu je lepi načrt pomotovilil.

»Polde, prišel sem k Tebi, da se kaj pogovoriva,« je začel Janez.

»Kaj naj se danes midva pogovarjava, ljubi moj, ko Ti moram povedati, da ne maram nič več imeti stika s Prosveto.«

»Polde, storiš, kar hočeš, meni bi pa bilo zelo žal po Tebi, ako bi se nam odtujil.«

»Čim prej, tem bolje; to Ti Janez, naravnost povem.«

»Zakaj misliš tako?«

»Meni je za celoto v Prečnem dolu, ne za strankarstvo.«

»Mar je jaz nočem, celote? Ti, Polde, se motiš, če misliš, da smo mi stranka; mi želimo vsej župniji koristiti, da pride na boljšo stopnjo.«

»Zakaj pa delate izbirke in se ograjate z disciplino?«

»Viš, to mora biti, drugače ne pridemo naprej. Treba se otresti vseh škodljivih in težkih življenj, da stopimo višje, toda kadar bomo mi trdno za stopnjo višje, bomo mogli še druge, ki so dobre volje, potegniti za seboj. Ko sem bil otrok, sem nekoč gledal gasilce pri vajah. Naloga je bila priti šest metrov od tal na hodnik. Štirje so stopili skupaj in so si dali roke na ramena. Nanje sta se z lahkoto zavihtela dva druga, ki sta za stopnico rabila dve zvezani dlani v višini pasu; na vrh tega živega stolpa se je povzpел dolg suhec, ki sicer še ni mogel z roko doseči hodnika, a se je pognal, dosegel oprijem in se potegnil čez ograjo. Za prvim je storil enako drugi suhec. Razvila sta vsak svojo vrv in spustila konec dol. Hitro sta priplezala še dva in takisto spustila vrvi. Kdor ni hotel plezati, so ga kakor iz vode ribo potegnili na hodnik. Nekaj minut, nobenega gasilca na dvorišču, vsi na hodniku, razen debelega načelnika, ki si je vihal brke pred enako debelo Figarico. Podobno je v duhovnem svetu,« je končaval Janez iskreno, »samo da gre vse hitreje, ker duša ima peruti, njo ne tišči kakor telo, tam se res človek zavihti na svoje rame in še drugič in tretjič, ako zadene pravi trenutek in ga izrabí. Nihče ne trpi, pomoč pa je lahko mnogim.«

»Ti si videc,« je skril Polde svojo visoko misel o Janezu pod preveliko besedo, kajti razumel je Janeza v svojem zbeganem srcu, »mar misliš, da se dá v Prečnem dolu toliko doseči?«

»Zakaj ne, Polde? Več je dobrih nego slabih ljudi na svetu, treba jim dati časa in prilike, da to spoznajo, se zberejo in poiščejo pot, zato bo svet še stal in pomlad še cvetela. Mladi smo, kaj bi tožili čase ali ljudi, sami pojdimo naprej in bodo boljši časi pa boljši ljudje. Čul sem iz Pisma, da je Bog naredil narode ozdravljive.«

»Saj sem Ti že rekel, da si videc, nadejam se, da govoriš, kar bo res čez mnogo let, ali — povej kaj za sedaj po tisti hudobni polomiji na praznik.«

»Ne misli, Polde, da bo to brez koristi; kar ste se naučili, znate, in vam bo še na hvalo; sicer se pa s pomotami učimo. Za sedaj imam neko misel, ki sem jo zelo premišljal v bolniški sobi. Povem Ti jo prvemu. Kazalo bi, da v Prosveti napravimo tamburaški zbor. S tem bi počastili Hrvate, ki to vrsto glasbe ljubijo. V zimskem času bi se nekaj fantičev — trinajst ali osemnajst — naučilo. Dobra šola bo in vez med enim delom članov. Nekdaj so mesto gradili ob godbi, vedno pa gredo pri skupnem delu koši v enoto najboljše po taktu. Ti Polde moraš biti zraven, dober posluh imaš in veljavo. Čas je, da svoj mali Jaz

razširiš v krepki Mi. V tem Ti bo zasluga in uspeh. Zrno mora umreti, da zraste klas.«

Te Janezove besede so se dotaknile Poldetovega ponižanega srca kot razodetje, ga čudno potolažile in prijetno-trpko pogrele. Bilo mu je kakor človeku, ki se mu je sanjalo, da je invalid z leseno nogo, pa se prebudi ter skoči na zdrave noge; ali kakor trgovcu, ki mu preti zguba, pa izve, da se je dvignila cena njegovemu blagu. »Visoko meriš, Janez,« je rekel, da kaj reče, »tamburice ne bodo zastonj.«

»Zastonj je umrl, Trdin ga je pa pokopal. Ta bo že znal najti denar. Saj se čudim, kako je to zmoget, da ima Prosveta v hranilnici naloženih petnajst sto dinarjev kljub stroškom, ki smo jih imeli z opremo Doma. Trdno sem se prepričal, da ne krade« — tu je Janez pomežiknil z levim očesom — »zakaj videl sem po njegovih zapiskih, da so njegovi računi natančna uganka, ki se lahko dočista reši in ujame. Vendar sodim, da bi ne bilo napak, če mu pustimo njegovo bogastvo in si za tamburice izposodimo potrebno vsoto pri posojilnici. Gospod župnik jo je ustanovil pred pet in dvajsetimi leti in imamo vsi občutek, da je trdna. Morda dobimo — silili ne bomo zelo — brezobrestno posojilo.«

»Kdo pa bo porok?«

»Ti, pa jaz in društvo z vsem imetjem in davčno močjo,« je komaril Janez po znanih vzorcih.

»Treba bo najmanj tri tisoč dinarjev!«

»Četudi več, kupili bomo.«

»Kje pa?«

»Najbolje v Sisku. Ti Polde in Trdin pojdiva, izberita in se pogodita. Par fantičev bo prišlo naproti na postajo, da bodo pomagali nositi domov.«

»Kdaj bo to?«

»Brž ko se pogovorimo v Prosveti!«

Poslovila sta se oba, Janez in Polde, v dobrem. Ali Janeza je takoj srečala nova skrb, tem nevšečnejša, ker je zadevala njegovo last. Župan je odprl okno in ga poklical s ceste: »Janez, stopi nekoliko noter k meni.« V pisarni mu je pokazal račun: »Glej, Tvoji bolniški stroški znašajo nekaj nad devet sto dinarjev. Ali jih boš mogel sam plačati?«

Janezu se ni zdel račun previsok, ako bi ga moral kdo drugi plačati. On bo pa to zgubo res težko prenesel, zlasti, ker je ni sam zakrivil. Župan je skopo dostavil: »Počakaj osem dni, bomo videli, ali se dá kaj narediti.«

Pri občinski seji je župan takole postavil besedo glede na Janezov račun: »Kdo naj plača, ali Janez ali občina? Javna tajnost je, da je bil Janez napaden po nedolžnem, zato je moja misel, da naj plača tokrat občina, ki je kolikor toliko kriva, da se gode v nji takšne reči.« Pogledal je izpod čela Hostnika, ki zoper navado ni nič rekel. Večina je pritrdila županu.

Kako se je začudil župan, ko mu je čez osem dni prinesel denar za bolniške stroške Martin Črtalič z izjavo, da jih je dobil »pol doma, pol drugod«. »Aha,« si je mislil župan, »že delajo pokoro,« zapisal denar v dnevnik in ga shranil v blagajno. Kesneje se je izvedelo, da stoji Martin v nekakšnih stikih s Holandom, čigar bogati kupci so se srednjeveški Hanzi bahali z geslom: Potrebno je brodariiti, živeti ni potrebno. (Dalje.)

Franjo Neubauer:

Solnce — ljubav.

*Tiho vziđe solnce,
tíh je žar svetál,
a v globini zemlje
skrivno greje kal.*

*Tiho vziđe ljubav,
skrívaj zagori,
a v toplini njeni
v srcu vse kali.*

Po mnogih zmotah in zablodah.

VIII. Noč je prešla in dan se je približal.

Avguštin je vzel v roke sv. pismo, in sicer predvsem pisma sv. Pavla, ki mu je bil dušno v več ozirih soroden. Takoj je našel v njem novo misel: Bog se hoče kar najbolj približati človeški duši, izpolniti njeno kopnenje in jo vedno bolj napraviti sebi podobno; zahteva pa poprej očiščenje duše in njen nramni prepod. Pot do Boga ni torej predvsem pot hladnega, samozadovoljnega razmišljanja in modrovanja, ampak pot ponižnosti, samoodpovedi, čistosti; ta pot šele prav pripelje k Bogu.

Jezus se mu je zdel tako blizu ob prelepih njegovih besedah: »Pridite k meni vsi, ki trpite!« Uvideval je iz evangelijev, da to vzvišeno bitje res ne more biti zgolj človek.

Spoznal je, da se mora odreči strastem, če se naj približa Bogu, Jezusu. Kako burno pa je zavalovilo takrat v njegovi duši! Strasti, njegove dolgoletne znanke in prijateljice, so se oglasile z vprašanjem, če jih res hoče za vedno zapustiti. Šepetale so mu, kako je sleherni človeško bitje ustvarjeno za srečo in veselje; kje pa bo njegovo srce poslej našlo utehe? Opozarjale so ga na njegovo slabost, katere se je že itak sam preživo zavedal: kako sramotno bo zanj, ko ne bo mogel vztrajati na potu čednosti, ampak se bo moral prej ali slej vrniti k nasladam čutnosti. In pod vidikom slovesa je pozabil za trenutek, kako so ga te njegove znanke doslej zlorabljele in varale; nad njihovimi užitki je čar slovesa razlil bajno, lažno luč in toploto. Neprestano mu je odmeval v duši njih vprašajoči klic: »Ali res na veke ne boš več naš?« Izgubil je ob tem klicu iz vidika, da so strasti le hrepenenje brez utehe, jed brez nasičenja. Pod krinko veselosti in sreče so mu prihajale naproti, govoreč mu, da če se razstane z njimi, se bo razstal z vsem, kar veseli in osrečuje človeško srce. Kako so lagale, kako je ravno nasprotno doživljal ubogi Avguštin!

In iznova so se mu ponovili napadi melanholijske, globoke tuge.

Kot balzam pa so takrat lili v njegovo dušo cerkveni koralni spevi, ki jih je bil ravno prej sv. Ambrozij vpeljal po milanskih bazilikah. Tako globok, obenem pa preprost izliv človeške duše so, da jim tudi neverni izrekajo svoje odkrito priznanje, ker tudi na njihove duše tako močno delujejo. Od dobe sv. Ambrozija in sv. Avguština odmevajo do današnjih dni pod mogočnimi kupolami stolnic in pod preprostimi stropi vaških cerkva, vedno enako sveži in topli. »Kako sem jokal, moj Bog, ob tvojih hvalnicah in slavospevih!« je pozneje zapisal Avguštin. »Kako so me dvigali sladki glasovi tvoje Cerkve! Doneli so mi na uho in resnica se je širila čez moje srce. Pobožnost je zavalovila v moji duši, solze so me zalivale in dobro mi je delo.« Odmev psalmov: »Bog, moj Bog!« je bil hkrati odjek iz njegove po vstajenju koprneče duše.

Kako bi bil takrat potreboval razumevajočega vodnika in bodrilca!

Šel je k starčku-duhovniku Simplicianu, ki je bil nekdaž Ambrozijev svetovalec ob spreobrnjenju, ter se mu je odkril. Modri namestnik božji, sam tako globoko izobražen v modroslovnih vedah in tako svežega duha, da so se visoke osebe iz dvora obračale k njemu po nasvete, mu je globoko pogledal v dušo in mu dal rešilen svet, naj bo in postane pri iskanju resnice — ponižen, ker le ponižnim se resnica odkriva, nadutim se pa zoperstavlja.

Za pravo izpreobrnjenje Avguštinovo pa Bog ni določil ne škofa Ambrozija ne duhovnika Simpliciana, ampak laika, višjega uradnika na dvoru, njegovega severnoafriškega rojaka Ponticiana. Takole se je zgodilo:

Kot dober znanec se je Pontician nekoč zopet oglasil v Avguštinovem stanovanju, ko je bil Avguštin z Alipijem v globljem razgovoru. Govorili so

z novim gostom o tem in onem; ko pa je Pontician, ki je bil zelo dober kristjan, videl na mizi Pavlova pisma, je napeljal pogovor na sv. Antona in druge egipčevske puščavnike, kako so prav storili, da so vse pustili in z nedeljenim srcem šli služiti Bogu. In ko je Pontician videl, kako globoko so prijele njegove besede oba poslušalca, zlasti Avgušтина, je presukal pogovor na dogodek, ki se je bil pravkar zgodil in kateremu je on sam bil skoro neposredna priča. Ko je namreč bil Pontician s celim cesarskim dvorom vred pred kratkim gori v Trierju, sta dva dvorjana šla v tamošnjo okolico na sprehod. Dospela sta do samotne hiše, kjer je stanovalo nekoliko redovnikov-samotarjev, ki so takrat bili ravno zdoma, na mizi so pa pustili knjigo o življenju Antona puščavnika. Odprla sta jo in brala. In tako svetlo in gorko jima je postalo ob njenem čitvu v duši, da sta ob močnem klicu milosti sklenila, pridružiti se samostanski družini, pa sta res kar tam za vselej ostala, ne da bi se bila šla posloviti od dvora; niti za svoji dve zaročenki se nista več zmenila, ki sta kmalu potem še sami stopili med posvečene device.

Avguštin je molčal in prebledeval; prijateljeve besede so kot kladivo kovalle nanj. Kako vse bolj sit sveta in njegovih omam kot ona dva pa je bil šele on!

Po Ponticianovem odhodu je prijel Alipija burno za rame in mu zaklical: »Kaj počnemo? Da, kaj počnemo? Ali nisi čul? Nevedni vstajajo ter si osvajajo nebesa, mi pa, z našimi nauki brez srca, mi se pa valjamo v mesu in krvi!«

Alipij se je začuden ozrl vanj, čudno mu je trepetal glas. Ves obraz in vse vedenje je pričalo, bolj kot bi mogla izraziti vsaka beseda, kakšen vihar ruje po njegovi notranjosti.

Eno samo željo je občutil takrat Avguštin: biti sam in se razjokati nad seboj in svojo preteklostjo.

Vstal je, vzel sv. Pavla in odšel počasi na vrt. Alipij mu je od daleč sledil. Videl ga je, kako se je sesedel na klop in kako ga niti opazil ni, ko je še on prisedel. Ves je bil zaglobljen vase, glava mu je globoko klonila. Vsa krivda njegovih minulih let se je razprostrla pred njegovimi očmi, zagnusila se mu je njegova neodločnost spričo tolikih podlosti.

Zdrnil se je. Odšel je na drugi konec vrta, pod košato smokvo. In tu pod drevesom se je zrušil na kolena pod strašno težo svoje vesti in žalosti ter glasno zaihtel: »Kako dolgo, kako dolgo še? Jutri, jutri? Zakaj ne takoj? Zakaj naj ne bo že kar to uro konec moje sramote?«

Takrat pa je iz sosednje hiše zaslišal pevajoč glas otroka: »Vzemi, beri! Vzemi, beri!« Brž se je spomnil, kako je sv. Anton puščavnik ob podobni uri prosil Boga, da bi se mu odprlo v sv. pismu ono mesto, ki je zanj najbolj važno, in kako je bral in potem doslovno izpolnil Jezusove besede bogatemu mladeniču: »Ako hočeš biti popoln, pojdi, prodaj, kar imaš, in daj ubogim, in imel boš zaklad v nebesih; potem pridi in hodi za menoj!« (Mt. 19, 21.) Tudi on je vstal in šel nazaj na klop k Alipiju čitat sv. Pavla. In odprlo se mu je ono prelepo mesto iz pisma do Rimljanov, ki ga Cerkev bere prvo adventno nedeljo:

»Bratje! Vemo, da je že prišla ura, da vstanemo iz spanja. Noč je prešla, dan pa se je približal. Vrzimo torej od sebe dela teme in oblecimo orožje svetlobe. Kakor po dnevi pošteno hodimo, ne v požrešnosti in pijančevanju, ne v nečistosti in nesramnosti, temveč oblecimo Gospoda Jezusa Kristusa, in ne delajte si skrbi za meso, da mu strežete v poželenju!« (Rimlj. 13, 11—14.)

Zaprl je knjigo. V duši mu je bilo nebeško svetlo in prijetno, valovi milosti so jo oblivali. Konec je bil tesnob in muk, z nadčloveškim naporom se je odločil in božji mir se mu je naselil v duši. Povedal je o svoji premembi Alipiju, potem sta pa šla povedat še materi Moniki.

Kako je uboga sirota prebledela ob tej novici, kako so ji potem zaiskrile oči! To, kar je dolgo desetletje želela in prosila Boga in potrpežljivo čakala, se ji je dopolnilo. Izgubljeni sin se je vrnil k Očetu.

Tudi zanjo je prešla noč, tudi zanjo je napočil dan. Prvič po dolgih letih je njena iztrpljena duša zopet okusila veselje in srečo.

Leta 386. se je Avguštin izpreobrnil, star 32 let.

(Dalje.)

V. D.:

Notranjec.

Majhna je Notranjska. Skoraj je ni več. Laška roka jo je od nas večji del odtrgala.

A če je pri nas Notranjcev malo in jih je v Italiji veliko, s tem Notranjci svoje zanimivosti ne izgubijo. Nasprotno!

Ni enolična notranjska dežela. Z njivami in travniki in pašniki je posejana, z gozdovi je posajena; sivega skalovja bogastvo ima, voda se ji v suhem skalovju skriva in v rupah pest zemlje kamenita ograja varuje, da burja še te ne odnese.

Pestrost narave pa Notranjcu enega ovreči ne more: Blago srce se vsem v prsih skriva. Temeljna lastnost je to pri Notranjcu.

Dobro je, pa naj bo kraška in od burje uglajena postava, ali vipavski vinogradnik, logaški prekupci ali drvarji iz Hrušice, rovtarski posestniki ali žirovski čevljarji.

Njegovo srce ni trdo za reveža, kot je trda njegova žuljava pest: Mehko je in čuvstva polno.

Rad pomaga, če le more, v nesreči in v revščini, ki tudi na njegova vrata tako rada potrka.

Že po naravi mu je Bog dal fino čutečo dušo, zato ni čudno, da Notranjec kaže to tudi na zunaj. Ni ravno pobožnjaški, a veren pa je. Globoko spoštuje svojega duhovnika, ki zanj dela in trpi. Duhovnik in Notranjec sta si domača. Rad se svojemu pastirju zaupa in hvaležen mu je, rad ga posluša. Pa tudi za lepoto svetišč božjih rad prispeva, ker ve, da je tak denar na obresti božje naložen.

Ali tudi to je res: Notranjčevo mehkočuteče srce, — a nikakor ne žensko misleče — se pokaže tudi na zunaj in kdo mu bo zameril, če je vse v pravih mejah. Ali vendar ravno to je večkrat vir marsikaki ne ravno majhni napaki. Na splošno je odkritosrčen, kljub temu pa se včasih vda neki nemožatosti: za hrbtnega se pokaže. A zdi se, da je to bolj posledica velikih razočaranj v življenju. Misli si napačno, če me drugi vara, zakaj ga jaz ne bi.

Pa tudi to je res, da kraška burja vsakega ne ugladi: nestalen je večkrat.

V notranjskem značaju pa je splošno, da je Notranjec zelo gostoljuben. — Večkrat ne more bogvekaj postreči gostu, vendar najboljše, kar ima, si rad odtrga, da gostu dostojno postreže.

Ni pa trgovsko gostoljuben, kar od Boga mu je ta lepa lastnost podeljena. In vesel je, če more lepo postreči in težko mu je, če dobro postreči ne more.

(Že dobi izgovor Notranjec, da izgine iz sobe, kjer tujega gosta kdo drugi kratkocasi in vrne se kot skrbna Marta z najboljšim, kar ima v svoji shrambi.)

In vesel je rad: v družbo rad zahaja. Kdo bi mu to zameril? — Ali pravi Notranjec je pri izbiri svoje družbe previden in pazljiv. Sredi vasi se rad zbira ob nedeljskih popoldnevih in zvečer in rad zapoje v nočni mir.

Ali žalibog, vse tako veselje umira v zarobljeni Notranjski. Le umazano veselje ponujajo tujci našim ljudem. In to ni brez posledic za nje in za celega

notranjskega človeka. Prerad se vrti na plesišču in zapravlja svojo dušo in čast, telo in denar svoj. Tujci, težak bo odgovor! a lahko tudi za Notranjca ne bo, če bo tujca preveč poslušal in posnemal.

Pa še eno: Izredna delavnost krasi Notranjca. Podjeten je in križem rok ne drži. Zemlja mu je skopa, le malo more iztisniti iz nje. Le redki so kraji, ki bi jim zemlja sama dajala dovolj za življenje. Zato tudi rad kupčuje in z obrtjo si mora pomagati.

In to se pozna. Lepe so vasi po Notranjski, krasne so biše, cvetje se iz oken smeje, in lepe cerkve so sredi vasi in trgov.

Ponosen je Notranjec na svoje delo. Rad govori o svojih uspehih in življenjskih izkušnjah — včasih se tudi ošabnost iz tega pokaže — med svojo družino in v družbi. Pri ognjišču ali pri peči je pozimi, pri mizi pod senco domačo ali v gozdnem hladu je poleti s svojo družino in rad ji pripoveduje o svojem delu in dolgih potih po svetu in o svojem gladu in žeji pri delu za vsakdanji kruh, rad pa vedno dostavi: »Ako Bog hoče, bo vse prav, otroci moji.«

P. Krizostom:

Ali boš čakal jeseni?

*Dehtelo je bujno poletje,
ko je šla od nas ...*

*Iz njenega groba pestro cvetje
se je vzpelo
in za kraljico svojo zastrmelo.*

*Sama bila je čudovita roža,
proti solncu božjemu kipeča.
Rastla je, rastla vedno više,
dokler je ni objela večna sreča.
Tedaj je postala vsa zlata.*

*Čemu čakaš jeseni?
Čemu čakaš težkih svinčenih oblakov,
v dušo žgočega dežja?
Čemu čakaš sivih las
in sključenega tilnika?*

*Zdaj pojdi za njo!
Zdaj, ko se vse okrog tebe smehlja,
zdaj, ko poljublja te solнечно zlato,
zdaj, ko je v tebi življenje doma.*

*Ali ni bila Marija — Mati tvoja —
sredi poletja vzeta v nebo?*

*Zdaj pojdi za njo,
ko v tebi roža čudovita cvetě.
Zdaj pojdi za njo,
ko pred tabo cesta srebrna se pne.*

Kako delaj.*

1. Na ušesa vsakega fanta doni klic njegovega nebeškega Očeta, ki ga pozivlje, naj gre in dela v vinogradu tega sveta. Fant se mora navaditi, da bo delal dobro in resno iskal celo veselja v svojem delu. — Skušnja nas uči, da ostanejo podjetni (delavni) fantje, ki svoje delo ljubijo in ga dobro opravljajo, navadno pobožni in pošteni (nravni). Prav zato je najvišja pohvala za fanta, če se more o njem po pravici reči, da je delaven, nikoli svojega dela naveličan in vedno koristno zaposlen. Svoj čas dobro porablja; bodi delaven; ljubi svoje delo in prineslo ti bo blagoslov tu in onstran groba. Dobro pa si zapomni, kako je treba delati.

2. Prvič predvsem glej na to, da boš delal v čast in slavo božjo; zato vsaj vsako jutro napravi dobri namen, preden začneš delati. Reci iz srca: »Vse v večjo čast božjo!« Kadar začneš novo delo, reci: »V imenu Jezusovem!«

3. Dobri namen pa še ni vse; svoje delo moraš opraviti tudi v posvečujoči milosti; skrbeti moraš, da ne bo tvoja vest obtežena s kakim velikim grehom. Če imaš dobri namen, ne pa posvečujoče milosti, ima res tvoje delo nekaj nadnaravnega na sebi, vsaj toliko, da te pripravlja v poboljšanje; ne more ti pa služiti nebeškega plačila, dokler si v smrtnem grehu. — Če naj se ti torej iz zaklada božjega za tvoje delo nakaže večno plačilo, mora to delo poleg podpisa dobrega namena imeti pridejan tudi pečat posvečujoče milosti.

4. Pa še ena stvar je potrebna: opravljati moraš svoje delo potrpežljivo! Kdor med delom postaja nepotrpežljiv, godrnja in se pritožuje, preklicuje dobri namen, ki je ž njim svoje delo začel; njegovo delo ni več v božjo čast in zato izgubi vse pravice do večnega povračila. — Zato pa nikar ne godrnjaj, tudi se ne pritožuj, še manj pa da bi preklinjal! Že če gledaš stvar z zgolj naravnega stališča, ali postane tvoje delo tudi le nekoliko boljše, če se vdaš nestrpnosti? Ali ga moreš dovršiti hitreje, če se začneš rotiti in preklinjati? Prav gotovo ne! — Nasprotno: če ostaneš pri delu potrpežljiv in ga opravljaš iz ljubezni do Boga, boš gotovo delal vneto in marljivo; ne boš postal čmeren in brezbrizen, ako ne boš mogel svoje naloge tako hitro izvršiti, kakor si pričakoval. Ne boš hotel, da bi te pri delu zadrževalo nepotrebno klepetanje; ne, ampak opravil ga boš čim najboljše mogoče, veselo in zvesto. Vršil boš vsak posel, kakor da bi bil tvoj zadnji, pred strogim računom.

5. Blaženi Baldomer nam je zapustil lep zgled, kako svoje vsakdanje delo začenjajmo in končujmo, da bo Bogu všeč. Bil je ključavničar in zaposloval (imel) veliko vajencev. Bil je zelo vdan molitvi in je delo močno ljubil. Kot mojster se je trdno oklepal stare in lepe navade, da je vsako delo začel z Bogom. Vstajal je vsako jutro z mislijo na Boga in vedno opravljal svoje jutranje molitve s skrbno natančnostjo, ker ni pozabil starega in tako zelo resničnega pregovora, da je od božjega blagoslova vse odvisno. — Vsak dan je bil pri maši, ker je poznal božjo obljubo: »Iščite najprej božje kraljestvo in njegovo pravico, pa vam bo vse drugo navrženo.« »Začnimo v božjem imenu,« je rekel, ko je začel delati, potem pa je pridno koval do večera; po dnevni trudi in naporih pa je odložil orodje in pristržno zdihnil: »Hvala Bogu!« Tako je Baldomer ne le srečo skoval, ampak nagrmadil cel zaklad zaslužnja za večnost.

6. Delaj tudi ti tako! S koristnim delom se zaposli vsak trenutek čez dan, da te ne bo mogel hudič, »ki hodi okoli kakor rjoveč lev in išče, koga bi požrl«, nikoli najti brez dela. To je najboljša pot, ki po nji uidemo njegovim napadom. Še enkrat ti torej rečem: Skrbi, da boš svoje delo opravljal z dobrim namenom in v milosti božji! Potrudi se tudi, da boš vedno potrpežljiv in boš tako nekoč dosegel postavno plačo v kraljestvu in prišel v nebesa.

* Iz knjige: *The Young Man's Guide*, by Rev. F. X. Lasance, New York 1910.

Svetovaclavski orlovski dnevi.

Za nami so svetovaclavski orlovski dnevi z vsem njihovim sijajem, z vso njihovo bogato vsebino. Vrnili smo se na svoje domove, vsak k svojim vsakdanjim opravilom, a naše misli nam še vedno tako rade uidejo nazaj v zlato Prago, ki je bila tiste dni en sam velik vrt cvetja, dela, veselja. Pred našimi očmi se še vedno vrstijo žive slike in prizori, ki smo jih gledali v najbolj živih barvah pri bratskih sprejemih, pri zmagoslavnem pohodu po prestolici Češko-slovaške in pri impozantnih nastopih na Stadionu. Vsem udeležencem ostanejo ti dnevi v neizbrisnem spominu...

Slovenski Orli so nesli s seboj v Prago nedosegljivo telesno izurjenost in gibčnost in s slovensko narodno pesmijo ono lepoto in svežost, ki jo dihajo naše gore, planine in doline... Pa tudi vrnili se nismo prazni, temveč bogato obdarjeni, da nam bodo svetovaclavski dnevi v Pragi več kot samo lepi spomini.

Praga je znova utrdila našo katoliško zavest in odločnost. Katoličanstvo je tu zopet enkrat pokazalo v mrzli materializem se pogrezajočemu svetu 20. stoletja, da ima svojo vedno svežo življenjsko moč tudi v mladini sredi sijajnih palač, fabrik, širokih in modernih ulic in cest. Tudi v povojni mladini so oživele verske sile in krepko zasijale v njeno življenje. Skupno z nami so se vsule v Prago neštevilne čete za katoliške vzore navdušene mladine, ki je v težkem povojnem času, ob močnem protidelovanju nasprotnikov vzdržala v organizacijah, ki vzgajajo posameznike in cele narode po starih in preizkušenih moralnih načelih. Pa ne samo, da je sama vztrajala, tudi druge omahljive je pritegnila k sebi in jih zbrala okoli križa Kristusovega. Vrste katoliške mladine, po vojni maloštevilne, zasmehovane in malouvaževane, so rastle in v Pragi slavile svoje zmagoslavje.

Katoličanstvo ve, da je njegova bodočnost v zdravi mladini in da je le tista mladost zdrava, ki živi v verskem ozračju, ki raste pred vsevednim Bogom in posluša glasove iz večnosti, ki pije večkrat iz živih studencev milosti božje, ki pa tudi telesa ne pusti, da hira in izumira v strasteh, ampak ga usposablja za vse boje in napore življenja, zato z vso skrbjo goji mladinske telovadne organizacije. Praga je pokazala, da ta skrb cerkve ni bila zastoj. Mladina, ki je zrastle v teh organizacijah, je v impozantnem nastopu v sprevodu in pri javni telovadbi pokazala, da so njene vrste številne, da deluje neumorno na vseh poljih, da je po vojni zrastle do take čudovite moči, da je vredna še večje pozornosti in zanimanja.

Ko smo gledali deset- in desettisoče postavnih fantov in deklet, ki so v orlovskem kroju ali narodni noši — s 320 prapori, na katerih je blestel križ — z odkritim pogledom in veselim smehom korakali po praških ulicah in cestah in polni ognja in navdušenja vzklikali katoliški Pragi, ki so se kakor modro in rdeče orlovsko morje razlili po ogromnem Stadionu, tedaj smo začutili vsi, da je prišel mlad dan med nas, svetlejši in jasnejši in z njim nova bodočnost.

Kakor katoliška mladina Pragi, tako je Praga nam vtisnila znova pečat katoliške javnosti in odločnosti.

V Pragi je postal naš narod, ki je najmanjši med kulturnimi narodi, po zastopnikih orlovske mladine znan in enakovreden in upoštevan član družine narodov, ki se morejo ponašati z mnogokrat milijonsko nadštevilnostjo, s tisočletno kulturno samostojnostjo. Lahko rečemo, da še nobena povojna slavnost ni združila toliko gostov, zastopnikov toliko velikih in mogočnih narodov, kot

so jih svetovaelavski orlovski dnevi v Pragi. Nobena povojna slavnost ni pokazala slovanskih narodov, posebno še našega malega slovenskega naroda in naše mlade države Jugoslavije v tako lepi luči in jim pridobila toliko prijateljev, kot jih je ravno vseslovanski orlovski zlet v Pragi.

Kot bratje in prijatelji smo se sešli in pozdravili Jugoslalani s Čehi in Poljaki, z Američani in Francozi, z Nemci in Belgijci. Iz Prage smo prinesli s seboj živo zavest, da nas vse druži ena misel, ena volja: čast božja, blagor svojega in vseh narodov, ki temelji na krščanski pravičnosti in ljubezni, na miroljubnosti in medsebojnem zaupanju.

Svetovaelavski orlovski dnevi so okrasili slovenske Orle z lovorjevimi vencii zmage nad vsemi. Kot uvod v orlovskie slavnosti so bile tekme mednarodnih telovadnih vrst. Narodi, ki se zbirajo na mednarodnih zborih svetovnega obsega, so poslali na te tekme svoje izvežbane borce. V plemeniti tekmi so pomerili slovenski Orli svoje moči z vsemi in — zmagali sebi v prid in veselje, svoji državi in svojemu narodu v čast in ponos.

Slovenska orlovska tekmovalna vrsta, ki je zastopala barvo Jugoslavije, je bila proglašena za prvo, vrsta slovenskih zmagovalcev je bila deležna darila iz rok predsednika češkoslovaške države g. Masaryka. Slovenec-Jugoslovani si je na praških tekmah izvojeval mesto prvega in drugega zmagovalca. Radio, telefon, brzojav so nesli slavo in čast slovenskega naroda in jugoslovanske države v vse dele sveta.

Ta zmaga, ki so si jo priborili slovenski Orli v Pragi, je njihova zasluga, sad njihovih naporov in dela. A čast in slava, ki so jo prinesli, ko so se vrnili v domovino, je nas vseh, ki nosimo slovensko ime in ki smo državljani Jugoslavije.

Umevno je, da so nas svetovaelavski orlovski dnevi z zmago slovenskih Orlov še bolj vneli in navdušili za orlovstvo, za njegova načela, njegove cilje. Vtise svojega daljnega zleta bomo podelili vsem onim mnogoštevilnim, ki jim ni bilo dano pohiteti z nami, da bodo tudi njihova srca zagorela v novem navdušenju. Zmagonosno bo pohitela iz Prage orlovska misel po naši domovini, sleherni bo skušal z novim ognjem in veseljem potegniti za seboj h Kristusu Kralju nove tisoče sedaj še nezavednih in neodločenih bratov in sester.

Izlet v Prago nam je končno razširil obzorje in obogatel naše znanje, ko nam je pokazal lepote in zanimivosti drugih krajev. Ni zlepa stvari, ki bi imela na mlada srca toliko vpliva, kakor doživljanje na taki skupni vožnji, ob takih manifestacijah. Neizbrisne vtise je vsadila vsakemu vožnja mimo pesniško lepih pobočij zelene Štajerske in Koroške, čez visoke Alpe, mimo gradov in letovišč, čez bistré potoke in počasne veletoke, čez raztezne češkomoravske planjave, po svetih tleh, blagoslovljenih po delovanju sv. apostolov Cirila in Metoda. Gledanje cerkvenih in drugih zanimivosti Dunaja, Velehrada, Olomuca, Prage je bilo za mnoge doživetje za dolga leta ali celó za vse življenje.

Čas bogate setve in žetve so nam bili svetovaelavski orlovski dnevi v Pragi. Obnovili so nam katoliško zavest, prinesli latorike zmage, podvojili našo gorečnost in delavnost, pomladili naše življenje, olepšali naše mladostne dni, da bomo še v nadaljnjih tekmah in nastopih radi posvetili svojo mladost Najvišjemu in povelilčevali Očeta, ki je v nebesih.

Kakor vsi dnevi našega življenja, tako so bili tudi dnevi v Pragi s svojim slavljem in veseljem, z vso vročino in vsemi naporii, z zmago pri mednarodnih tekmah od jutra do večera ena sama služba Bogu.

Bratje, pokažimo svojo vdanost in hvaležnost novemu škofu-pomočniku ljubljanskemu, prevzvišenemu gospodu dr. Gregorju Rožmanu s tem, da si v letu njegovega posvečenja vsi oskrbimo molitvenik »Besede življenja«, ki ga je spisal on v svoji ljubezni do mladine ravno za nas in za naše dušne potrebe!

Mednarodne tekme v Pragi.

Jugoslovansko vrsto tvorijo bratje Jezeršek, Kermavner, Tomšič, Triler, Ulaga, Varšek, Volčini in Železnik. Vodja vrste Hvale.

Po skoro celoletni pripravi posameznikov ter 14 dnevnem skupnem treningu v Ljubljani od 16. do 30. junija, je bila vrsta v toliko pripravljena, da nismo imeli strahu stopiti v borbo z drugimi narodi.

Br. Ivo Kermavner, prvi zmagovalec v Pragi.

Solnce 4. julija 1929 je s svojimi prvimi zlatimi žarki zmagoslavno oznanjalo težko pričakovani dan, dan plemenite borbe, zmage in zadoščenja vsem, ki so se tega dne veselili. Po budnici, ki je našla moje tekmovalce po dolgem času zopet enkrat v sladkem spanju (razen Trilerja in Tomšiča, prvi prehlajen, drugi z bolno roko), smo v dresih in telovadnih oblekah sedli na pripravljene avtomobile — v prvem državna trobojnica — in z največjo brzino odjadrili v garderobe Stadiona poleg arene. Na zbirališču smo bili zbrani prvi. Za nami so se pojavili Čehi, nato Deutsche Jugendkraft, Francozi, Belgijci in Kristliche

Turnerschaft (Češki Nemci). Iz Češkoslovaške torej dve vrsti, češka in nemška! Za pripustitev čeških Nemcev k tem tekmam se je baje zlasti zavzemala Deutsche Jugendkraft.

Točno ob 8. uri dopoldne smo iz članskih garderob na čelu vseh tekmovalcev vkorakali v areno. Takoj pri vstopu v areno je vzbudila jugoslovanska vrsta z državno trobojnico na čelu splošno pozornost in odobravanje. Ker se je vreme med tem časom spremenilo — postalo je namreč hladno in močan veter — so nam prišli dresi ravno prav, sicer bi nas zeblo. Postavili so nas pred glavno tribuno, kjer so vsako tekmovalno vrsto posebej slikali, nato pa nam sporočili, kje pričnemo tekmovati.

Izzrebani smo bili kot prvi na bradlji. Ko so gledalci videli, da peljem vrsto k bradlji, je vse drvelo za nami, kajti videti so hoteli od blizu vsakega posameznika, saj so se ves čas zanimali, kateri so v vrsti. Kot prvi je bil določen za bradljo brat Tomšič. Izvajala se je poljubna sestava. Sodnika sta bila po en Čeh in en Nemec. Za vajo na bradlji sta mu sodnika prisodila 31 od 40 dosegljivih točk. Odbila sta mu za nesigurnost, krčenje rok in težkoče 9 točk, ki gredo skoro vse na račun bozne roke. Po oceni Tomšiča je bila ustvarjena baza, na podlagi katere so se ocenjevali ostali tekmovalci. Takoj po prvi oceni sem tekmovalcem zapovedal, da vaje skrajšajo, ker so bile tudi sicer dovolj težke in naj pazijo predvsem na izvedbo, kajti težkoča, četudi prav dobro izvedena, v tem slučaju ni bila tako nagrajena, kot se je pričakovalo, kar se je posebno videlo pri kasnejših tekmovalcih, zlasti pri Jezeršku, Kermavnerju in Ulagi. Varšek je prejel za svojo vajo, ki jo je na tekmi prvič izvedel, 27 točk! Dobro so se držali Jeseničani, med katerimi je bil na bradlji najboljši Železnik. Volčiniu je prinesel toč pod bradljo do skoro iztegnjene opore na rokah več točk, kot katerikoli drugi gib. Triler je prejel za svojo težko vajo 36.50 točk. Po težkoči sta bili ocenjeni kot najtežji vaji na bradlji oni od brata Jezerška in Kermavnerja. Jugoslov. šampijon na bradlji pa je brat Ulaga, ki je dosegel največ točk, in sicer 38.25 od 40 dosegljivih. Vodstvo je prevzel torej Ulaga, in sicer za $\frac{1}{4}$ točke pred Jezerškom.

Od bradlje smo se podali od gledalcev burno pozdravljeni na prostor, ki je bil določen za proste vaje. Tamkaj nas je že čakalo 10 sodnikov vseh narodnosti, med njimi tudi 2 Jugoslovana, prof. Korbar in Jeglič. Po predstavitvi jugoslov. moštva in prečitaniu imen posameznih tekmovalcev sem dobil znamenje za pričetek. Oči cele arene brez pretiravanja so bile uprte v naše fante, kajti med izvajanjem naših prostih vaj je bil v areni tak mir kot v cerkvi. Izvajanje vaje, sestava brata Ulage, je trajalo 10 minut. Po izvedbi smo bili burno aplavdirani in vrhovni sodnik mi je osebno čestital na dobri izvedbi. Vendar pa se nam je tu zgodilo nekaj, kar smo najmanj pričakovali. Sodni zbor nam je — baje na predlog Francozov — odbil 12 točk za težkočo in sicer z motivacijo, da so tekmovalci za tako težko vajo »fizično prešibki«. Čudno pa se sliši, da so posamezniki prejeli za izvedbo več točk, kakor jim jih je bilo prisojeno za njihovo »fizično« zmožnost! Jugoslovanski šampionat v prostih vajah je bil prisojen bratu Varšku, ki je prejel od 20 dosegljivih točk 19 $\frac{1}{4}$. Sledita mu Ulaga in Železnik, vsak z 19 točkami. Vodstvo po prostih vajah ima še vedno Ulaga, in sicer s $\frac{1}{2}$ točke pred Železnikom, kateremu sledi Kermavner z $\frac{1}{4}$ točke. Jezeršek je pri prostih vajah zaostal.

Takoj po izvršenih prostih vajah se je splošno govorilo, in sicer med onimi, ki so zasledovali vse tekmujoče, da gre borba za prvo mesto med Jugoslovani, Francozi in Čehi. Isto nam je potrdil končni rezultat. Večina gledalcev nam je sledila na kroge, kateri so bili tretja panoga, ki smo jo imeli absolvirati na podlagi določenega nam žreba. Izvajala se je poljubna vaja. Kot sodnika sta fungirala en Jugoslovian (Pavlič) in en Nemec. Tomšič se je z bolno roko dokaj dobro držal. Za svojo vajo je prejel 27 od 40 dosegljivih točk. Na tej bazi so se

ocenjevali vsi nadaljnji tekmovalci. Na krogih bi nas bila sreča kmalu zapustila, kajti razlika v vajah doma in v Pragi je bila tako velika — vsaj pri nekaterih — da se skoro nismo mogli načuditi. Otrpljivost mišičevja na rokah in vsem gornjem delu telesa, ki se je opazila že na bradlji, je na krogih pri večini tekmovalcev udarila s tako silo na dan, da smo nad častnim uspehom že skoro dvomili. Samo Ulaga je izvedel svojo vajo — razen ponesrečenega odskoka, ki ga je stal nekaj dragocenih točk — tako, kakor si jo je bil zamislil. Večina ostalih pa na krogih ni pokazala onih zmožnosti, ki se vidijo doma. Jugoslovanski šampionat na krogih si delita brata Jezeršek in Volčini. Sodnika sta jima prisodila vsakemu po 35.50 točke od 40 dosegljivih.

Po absolviranih krogih vodi še vedno Ulaga, in sicer $\frac{3}{4}$ točke pred Kermavnerjem, ki je preskočil Železnika in Jezerška.

Za krogi je prišel na vrsto konj z ročaji, na katerem je bilo treba izvajati predpisano vajo. Vaja na konju, sicer skoro nič za oko, toda dovolj težka, je delala pri vsem treningu največ preglavic in vzela tudi največ časa. Brat Jezeršek, ki je bil doma na konju pri izvedbi te vaje skoro brez konkurence, se pri tekmah v Pragi ni mogel uveljaviti. Na konju je izgubil več, kakor smo vsi pričakovali. Ulaga, ki je bil na konju malo pripravljen, je pri vaji izgubil 6.50 točke ter s tem tudi vodstvo. Na konju ga je dohitel brat Kermavner, ki je dosegel največ točk in sicer 17.50 od 20 dosegljivih. Sledita mu s 17 točkami br. Tomšič in Varšek. Šampionat jugoslovanske vrste na konju si je priboril torej brat Kermavner.

Slaba nam je predla pri suvanju krogle. Vročina neznosna, citrone, ki sem jih tekmovalcem razdelil, so le hipoma ublažile strašno žejo. Kroglo je bilo treba suniti z obema rokama 17 m daleč in so bili dovoljeni z vsako roko po trije meti. Najdaljši met desne in leve roke sta se točkovala.

Pri izbirnih odn. poizkusnih tekmah v Ljubljani je suvalo 3—5 tekmovalcev kroglo predpisano mero, dočim je sunil isto pri tekmah v Pragi predpisano mero, t. j. za vse točke le eden, in sicer brat Ulaga, ki mu je krogla »sfrčala« skoro za en meter več, kakor je bilo potrebno. Tudi brat Kermavner je doma že večkrat sunil kroglo za en meter preko mere, dočim je pri tekmah v Pragi sunil za skoro cel meter manj, kakor je bilo predpisano. Razlika torej kar za 2 metra! Oprosti dragi moj Jovo, da tudi Tebe omenim, ki si bil za kroglo v Leotovi šoli in ki si se z njo toliko mučil, da si jo pri tekmah sunil ravno za »rimsko 1«. Nekaj več ali manj duhovitih opazk pri suvanju krogle je spravilo tekmovalce kljub slabim rezultatom v dobro voljo in veselo razpoloženje.

Po krogli vodi zopet Ulaga pred Kermavnerjem, in sicer za $\frac{3}{4}$ točke. Veselih obrazov, toda strumno in s pravim fantovskim korakom, smo jo ubrali od krogle k drogu, kjer so prišli tekmovalci zopet v tir, kar se je takoj pokazalo. Za sodnika sta bila pri drogu en Jugoslovčan (Rihar) in en Nemec. Tekmovalo se je v predpisani vaji. Brat Tomšič se je na drogu kljub bolni roki sijajno držal. Dosegel je isto število točk kakor brat Varšek, in sicer 19.50 od 20 dosegljivih. Nad vse častno se je držal na drogu tudi Jezeršek, ki je kljub močno odrti koži in krvavitvi na roki izvedel predpisano vajo prav dobro.

Sploh se je vrsta — kar je bilo orodja — najbolj odrezala na drogu, kjer je dobila od 160 dosegljivih 144 točk. Pa tudi sicer je bila jugoslov. vrsta na drogu najboljša.

Prvo mesto — jugoslovanski šampionat — na drogu si delita br. Tomšič in Varšek.

Po absolviranem drogu vodi še vedno Ulaga z razliko $\frac{1}{4}$ točke pred Kermavnerjem. Od lahke atletike smo imeli še skok v višino, tek in skok v daljino. Ker so se tekme malo zavlekle (istočasno so se vršile na istem prostoru tudi slovanske tekme), smo se hvala Bogu malo odpočili, zato pa na žgočem solneu

tako skuhali, da smo postali popolnoma mehki! Nemci in Francozi so skakali pred nami v višino s tako prožnostjo, da nas je kar privzdigovalo. Kmalu pridemo na vrsto. Vodstvo prevzame naš najboljši skakač, to je br. Tomšič, ki kmalu pritira na najvišjo mero za polno število točk, ki je 1.50 m. Slede mu razen treh vsi ostali. Skakalo se je bolje kot doma!! Če nikjer, smo bili s to panogo najbolj zadovoljni, saj smo dobili skoro vse dosegljive točke.

Po skoku v višino prevzame vodstvo Ulagu br. Kermavner in istega obdrži do konca tekme. Po absolviranih skokih v višino smo se podali izven arene za glavno tribuno, kjer je bil pripravljen prostor za tek. Teči je bilo treba 100 m v $12\frac{2}{3}$ sekunde. Prostor za tek je bil dobro pripravljen in so lahko tekli po štirje tekmovalci hkrati. Prvo skupino je vodil br. Tomšič, ki je došel na cilj v $12\frac{1}{3}$ sekunde, drugo skupino pa je vodil do polovice tekališča br. Ulaga, nato pa je prevzel vodstvo br. Kermavner, ki je pretrgal vrvico v točno predpisanem času, za prso širino pred br. Ulago.

S tekom smo bili zadovoljni, kajti upoštevati je treba, da so vsi razen br. Kermavnerja trenirali istega le 3- do 4-krat ali pa še ne, to pa vsled pomanjkanja primerne prostora, časa ali pa vremenskih neprilik.

Ura je kazala že skoro 2 in pol, ko smo naskočili zadnjo panogo, ki nam je še ostala, to je bil skok v daljino. Preskočiti je bilo treba 5 m, dovoljeni pa so bili trije skoki. Polno mero so skočili štirje tekmovalci, ostali pa so bili pod mero le za nekaj centimetrov. Najboljši skok je bil oni brata Kermavnerja, in sicer 5.28 metra, nato sledi brat Tomšič s 5.18 metra itd.

Po tej panogi so bile tekme končane. Po rezultatih, ki sem si jih sproti notiral, sem takoj slutil in bil skoro prepričan, da bosta Kermavner in Ulaga med prvimi tremi zmagovalci, kar se je tudi uresničilo. Negotovo pa je še bilo, kako bo z vrsto, kajti iz centrale, kjer so se rezultati posameznih vrst seštevili, je bilo dopoldne po absolviranem orodju rečeno, da so Jugoslovani, Francozi in Čehi enaki. Šele popoldne, po nekaterih panogah lahke atletike, smo bili obveščeni, da so ostali Čehi zadaj in da se vrši borba za prvo mesto le med Jugoslovani in Francozi.

Proti četrti uri popoldne mi je predsednik sodnega zbora br. Dostal sporočil veselo vest, da smo Jugoslovani prvi, in sicer za 28 točk pred Francozi, katerim slede z majhno diferenco Čehi. Med prvimi tremi zmagovalci pa sta dva Jugoslovana, in sicer ima prvo mesto br. Kermavner, drugo pa br. Ulaga. Na tretjem mestu je Čeh, približno 5 točk za Ulagom.

Posamezni tekmovalci naše vrste so dosegli od 220 dosegljivih točk sledeče:

Kermavner	203.25 točk	Železnik	183.— točk
Ulaga	200.25 „	Triler	179.25 „
Tomšič	187.50 „	Jezeršek	171.75 „
Varšek	183.25 „	Volčini	156.75 „

Na podlagi teh rezultatov prejmejo prvi trije, ker so dosegli nad 85% dosegljivih točk, prvo nagrado, in sicer zlato medaljo, poleg tega prejmeta br. Kermavner in br. Ulaga še posebni darili, vsi ostali razen Volčinija pa, ki so prejeli nad 75%, toda pod 85%, prejmejo drugo nagrado, t. j. srebrno medaljo.

Zanimiva je razlika med br. Kermavnerjem in Ulago, ki znaša le tri točke.

Veselo vest o naši zmagi sem takoj brzojavno sporočil v Ljubljano, nato pa zbral svoje tekmovalce v vrsto, jih obvestil o najnovejšem ter o sledeči brzojavki, ki je bila ravnokar odposlana v našo domovino: Uredništvo Slovenca Ljubljana SHS — Jugoslovani pod vodstvom Hvaleta, dosegli pri mednarodnih tekmah prvo mesto. Posamezniki Kermavner prvi, Ulaga drugi.

Predsednik mednarodnega sodnega zbora Dostal.

Po tem sporočilu fantom sem vsem in vsakemu posebej čestital, nakar so tekmovalci dvignili oba prvaka br. Kermavnerja in Ulago na ramena, jima čestitali in vzklikali.

Vse trpljenje, ki ni bilo baš majhno, je bilo kronano s sijajnim uspehom, kakršnega nismo pričakovali.

Posebno zahvalo na častnem uspehu zaslužita brez dvoma v prvi vrsti naša najstarejša tekmovalca, in sicer z zlato medaljo odlikovana br. Tomšič in Kermavner, ki sta se težko odtrgala družini oziroma obrti in žrtvovala mnogo prostega in neprostega časa za ugled organizacije.

Izborni so se držali ves čas tekem vsi trije bratje z Jesenic, ki so tekmovali po mednarodnih tekmah še pri slovanskih tekmah s svojo lastno vrsto v višjem oddelku in dosegli nad vse častno, t. j. drugo mesto. Mnogo so se trudili in žrtvovali za ugled lastnega odseka, pa tudi celokupnega orlovstva. Kot načelnik Slovenske orlovske zveze Vam k sijajnemu uspehu v Pragi iskreno čestitam in kličem iz srca, še mnogo takih zmag, dragi bratje z Jesenic.

Prvi mednarodni krst je prejel v Pragi br. Jezeršek, ki bo postal, če izvzamem kroglo pri lahki atletiki, najbolj nevaren tekmelec pri bodočih tekmah. Njegova eleganca, zlasti na konju, bradlji in krogih imponira vsakomur, ki ga vidi. Treba mu bo dati na vsak način priložnosti za trenažo v takem kraju, kjer je več dobrih telovadcev skupaj, da ne bo samotartil, kajti škoda bi bilo take moči, ko bi se izgubila, in sicer po naši krivdi!

Da je br. Ulaga nad vse častno vršil svojo nalogo, priča priborjena zmaga in zlata medalja. Orlovstvu obeta njegov zaklad fizičnih zmožnosti na telesno-kulturnem polju še mnogo slave in časti.

In slednjič Ti Janez z Viča, oprosti, grem z resnico na dan! Radi »komodnosti« bi padel kmalu na zadnje mesto v vrsti! Imaš zmožnosti več kot vsi drugi! Toda komodnost... Se boš po Pragi spametoval? Dvomim zelo!

Kolikor mi je bilo mogoče, sem opazil pri drugih tekmovalcih sledeče: V prvi vrsti so se Čehi popravili od zadnjih tekem v Parizu najmanj za 100%. Pri vztrajnem treningu nam znajo postati v bodoče nevarni tekmeči. Zlasti dobri so na bradlji, na drugem orodju jih nisem videl, pa tudi v lahki atletiki ne zaostajajo. Materijal imajo prav dober. Le držite bratje! Slovani moramo biti vedno in povsod prvi! Čehe je vodil izborni telovadec Michalek, ki radi nesreče na roki ni mogel tekrovati. Francozi so bili dobri zlasti na krogih, deloma tudi na konju in bradlji, v kolikor sem jih videl. So še vedno nevarni konkurentje in bodo najbrž tudi ostali. V vrsti so imeli nekaj dobrih tekmovalcev iz Alzacije, ostali pa so bili raztreseni iz cele Francije. Alzačani so mi pripovedovali, da so imeli skupen trening le štiri dni in še tega le radi prostih vaj. So jako lepe telovadske postave, le njihova telovadna obleka, ki je istočasno paradni kroj, je vse kaj drugega kakor estetična. Vrsto je vodil stari znanec, ki se je udeležil že orlovskega izleta v Mariboru 1920.

Telovadce Deutsche Jugendkraft sem videl le na bradlji in drogu, kjer so bili prav dobri, zlasti na bradlji. Pred tekmo so mi pripovedovali, da so imeli preglavice z vajo na drogu, koje sestava ni bila točno razložena. Vajo so izvajali pri tekmah tako, kakor so se jo bili doma naučili. Isti slučaj je bil tudi pri obvezni vaji na konju. Francoska interpretacija in slike so bile drugačne, kakor pa prvotna češka razlaga. Tudi nam so povzročile te razlike mnogo pisarjenja na mednarodno unijo v Parizu in vodstvu prireditve v Pragi.

Češke Nemce — Christliche Turnerschaft — sem videl le pri skoku v višino, kjer so dosegli vsi tekmovalci polno mero točk. Videti je bilo, da so v lahki atletiki prav dobri. Vodil jih je v visok postaven dečko.

Belgijcev pri tekmah radi zaposlenosti nisem mogel videti. Skupaj smo bili le tedaj pred glavno tribuno, ko so nas slikali. Vodil jih je navdušen pri-

atelj mladine in telesne kulture, neki univerzitetni profesor. Imena si žal nisem mogel zapomniti.

Toliko o tekmah in drugih tekmovalcih. Morda se k istim povrnem še kasneje, ko prejmem kroniko celotne prireditve v Pragi.

V soboto 6. julija ob 8. uri zvečer je bila uradna razglasitev rezultatov in razdelitev nagrad v veličastni dvorani hotela »Lucern« ob navzočnosti najvišjih dostojanstvenikov. Za zmagovalno jugoslovansko vrsto sem prejel ob vihnem aplavzu in čestitkah častno darilo predsednika češkoslovaške republike T. G. Masaryka, in sicer bronasti kip, umetnina g. Bende, ki pred-

Br. Drago Ulaga, drugi zmagovalci v Pragi, pri gimnastičnem treningu.

stavlja maratonskega tekača — »oznanjevalca zmage«. Od mednarodne unije pa sem prejel za vrsto lepo umetniško vazo, določeno za »prehodno darilo«.

Američanke so prejele krasno in dragoceno darilo: pozlačen kip sv. Vavla, minijaturno delo Myslbekovega kipa na Vavlavskem trgu. To darilo je bilo najdragocenejše.

Tudi ostale vrste so bile nagrajene s krasnimi darili. Zlasti viharo so bili pozdravljeni naši zmagovalci Kermavner in Ulaga ter vsi ostali, ko so jim bile izročene diplome in venci. Diplome in vence so prejeli vsi naši tekmovalci. Darili pa prejmeta še Kermavner in Ulaga za uspehe pri mednarodnih tekmah, Triler pa kot drugi zmagovalci pri slovanskih tekmah v višjem oddelku.

Nedelja 7. julija je bila določena za defilacijo vseh tekmovalcev in praporov, kjer pa iz neznanih vzrokov nismo bili postavljeni na ono častno mesto,

ki nam je po zmagi pripadalo! Defilacija vseh tekmovalcev, ki je bila ena najlepših točk na Stadionu, je izborno uspela in so bili zlasti Jugoslovani z državno trobojnico na čelu viharno pozdravljeni.

Tako so le prehitro minuli srečni dnevi v zlati Pragi, kateri bodo ostali vsem udeležencem v globokem spominu še dolgo vrsto let.

D. U.:

Kako smo se pripravljali.

Lanske jeseni smo začeli s posebnim treningom. Br. Kermavner nam je oskrbel prevod vaj. Trenirali smo skozi vso zimo štirikrat tedensko. Teh ur se prav nerad spominjam. Telovadnica v Ljudskem domu ima svoje muhe — ogreti se noče. Tako smo se stiskali okoli peči in vežbali največ konja. Obvezna vaja na konju je bila namreč izredno težka. Manj skrbi nam je delal drog. Smola pa je bila v tem, da so vaje prepogosto izpreminjali. Čehi so jih razlagali po svoje, mednarodna unija zopet drugače, slike pa tudi niso bile jasne.

Za tekme so bile predpisane tudi proste vaje, ki jih je morala sestaviti vsaka zveza zase. Trajati so morale 8—12 minut, biti so morale težke, izvajati jih je bilo treba z zanosom — tako je bilo rečeno v predpisih. Naše vaje so bile sestavljene že začetkom zime. Ko smo jih prvič vadili, so stokali skoraj vsi telovadci. Mišice je bilo treba raztegniti, gibljivost sklepov povečati. Kdor je gojil gimnastiko, bo vedel, da to boli. Telovadci pa so razumeli koristnost vaj in so se jih potrpežljivo učili.

Z brati z Jesenic (Triler, Železnik in Volčini) smo imeli večkrat skupen trening. Tudi o Svečnici se niso zbal najhujše zime in so prišli v Ljubljano, kjer smo vežbali tri dni skupno. S seboj so prinesli veselo vest, da že znajo proste vaje, da so že z njimi nastopili in želi velikanski aplavz. Drug drugemu smo dajali korajžo in se veselili pomladi, ko bomo mogli telovaditi na prostem.

Ko je le-ta prišla, smo se preselili na Medjatovo dvorišče. Tu smo vadili z veliko večjim veseljem. Suvali smo kroglo, skakali in drug drugega izpopolnjevali v tehniki in v eleganci. Od dne do dne so se kazali boljši uspehi. Zlasti požrtvovalen je bil brat Tone (Tomšič), ki je kljub obilnemu delu (kot krojaški mojster) redno prihajal k treningu.

O Binkoštih je bila izbirna tekma. Pri tej se je izkazal kot najboljši brat Hvale. Bil je v tako dobri formi, kot še nikdar poprej. V splošnem pa so bili slabši rezultati na konju in v teku na 100 m. Po tej tekmi smo začeli primerjati svojo pripravljenost s Francozi, z Nemci in s Čehi. Spoznali smo, da bo boj resen in smo napeli vse moči.

Štirinajst dni pred tekmami smo imeli skupen trening v Ljubljani. Razdeljen je bil od 7—10 in od 5—8 zvečer. V tem času smo se trudili osobito s prostimi vajami. Bog ve, koliko znoja je preteklo! Telovadci so dobivali poteze izmučenih delavcev, večinoma so znatno shujšali, vendar so ohranili dobro voljo. Izredno borbenost je pokazal brat Kermavner, ki je bil vedno prvi na telovadišču. Za razvedrilo smo igrali včasih rokomet, drugače pa je skrbel za zabavo priljubljeni brat Varšek s svojo duhovitostjo. Sredi treninga smo doživeli težko izgubo: Hvaletu je odrekla leva roka. Zdravniki niso mogli ugotoviti, kaj se mu je zgodilo v rami, mi pa nismo mogli verjeti, da Hvaleta ne bo v vrsti. Ko je prihajal ves žalosten med nas, je bilo vselej prvo vprašanje, »kaj je s tvojo roko?« Tiho je odgovarjal, ali pa je molčal. Izguba Hvaleta je pomenjala izgubo 50 točk za vrsto.

Ob koncu treninga je bila javna produkcija. Le-ta je pokazala, da so trenirali, kolikor so mogli. Vse je bilo izmučeno, marsikomu se je vaja na orodju ponesrečila. Vedeli pa smo, da bomo po počitku v najboljši formi in smo odšli na tekme v zaupanju, da bomo dosegli vsaj drugo mesto.

Po svetu okrog.

Slovenski Orel v Ameriki. Med našimi izseljenci v Ameriki se Orel kaj živahno giblje. Trdno pa je pričakovati še večjega razmaha, za kar je dal novo in veliko pobudo slovenski katoliški shod, ki se je vršil v juliju t. l. v Chicago. V dneh 6. in 7. julija so Orli iz Clevelanda priredili svoje nastope. Prišlo je v Chicago okrog 130 Orlov. V soboto 6. julija ob 8 zvečer so imeli v Chicago v Bohemian American Hall (v češko-ameriški dvorani) veliko telovadno akademijo z 22 točkami. Na programu so bile nekatere točke, ki so bile izvajane že tudi na naših reprezentančnih akademijah, tako n. pr. Molitev, Taborenje, Marzeljeza, Aida, Barkarola, Duma.

V nedeljo 7. julija pa so imeli telovadni nastop v Lemontu, ki je bil nekoliko krajši. Amerikanski Slovenci veliko pričakujejo od Orla. Ameriško orlovstvo naj ne bo samo močan jez proti navalu modernizma in materializma, ampak zlasti mogočen branik proti potujčevanju. V slavnostni številki »Amerikanskega Slovence« so pisali: »Slovenci in Slovenke! Nesite idejo o orlovstvu domov v vaše naselbine, organizirajte mladino v orlovске organizacije, in če v vas bije slovensko srce, potem ni vzroka, da bi Orli ne osvojili vaših src. Nesite idejo orlovstva domov v vaše naselbine, organizirajte mladino v orlovске organizacije, in če boste storili to, spojili boste duhovno in v idealih vaše sinove s sinovi vaše stare domovine in tu se bodo odprli, četudi le začasno, novi vrelci narodne zavesti, ki bodo narodno in versko obogatili našo mladino, ki sedaj tava in se bori v tujih vodah brez vsake prave narodne orijentacije. In zopet: Ameriški Slovenci! V orlovstvu je injekcija za ameriško Slovenijo, da se ji podaljša narodno življenje v novem svetu. Zato na noge vsi za Orla, dokler ga ne zadobi sleherna naselbina, ki ga zamore.«

Sedem milijonov lahkoatletov v Ameriki. Po zadnjih poročilih ameriških sportnih društev je bilo ugotovljeno, da je v Ameriki 7 milijonov lahkoatletov, katero število pa hočejo z velikimi agitacijami po šolah, osobito pa po univerzah še povečati tako, da bo konec leta doseglo 8 milijonov.

Novi rekordi v plavanju. Mednarodna plavalna zveza je zopet beležila nekatere nove rekorde v plavanju, in sicer:

100 m damski; hrbtno plavanje 1:21.4, Braun, Holandska; postavljen 20. aprila 1928 v Bruslju.

200 m, hrbtno plavanje 2:37.8, Irihe, Japonska; postavljen 14. oktobra 1928 v Tama-gari.

400 m, hrbtno plavanje 5:42.0, Iriha, Japonska; postavljen 30. septembra 1928 v Mahakami.

Največji kriti Stadion na svetu imajo v Chicagu. Stal je 5 milijonov dolarjev. Prostor ima za 25.000 gledalcev.

Zveza švicarskih telovadcev (liberalna) je štela konec minulega leta 1598 društev. Članstva je imela 147.746. Od teh je telovadilo 28.100 moških in 12.071 žen. Narasčaja (Jungturner) je bilo 11.107. Ženske tvorijo lastno zvezo (Frauenverband). Ta zveza ima 400 krožkov z 21.657 članicami.

Maratonski tekač — »oznanjevalec zmage«, bronasti kip, ki ga je prejela jugoslovanska zmagovalna vrsta v Pragi kot častno darilo predsednika češkoslovaške republike gosp.

T. G. Masaryka.

Iz kraja v kraj

Šoštanj.

»Vendar enkrat!« sem vzkliknil, ko sem prečital v 7. številki »Mladosti« dopis iz Ksaverija izpod peresa br. Franja. Res, bil sem prijetno iznenaden. Že dolgo sem pogrešal v rubriki »Iz kraja v kraj« polemike, zdrave in plemenite polemike. Dopis je bil fantovski, brez starih in preživetih fraz, ki se večkrat najdejo v tej rubriki. — K polemiki sami pa bi pripomnil sledeče: Brat Franjo, menda tisti z gore Oljke?! — ima prav. Upravičeno trdi, da so tiste točke za oddaljenost, ki so po mnenju br. Č. bile usodne za naš odsek, docela zaslužili. In četudi bi teh preklicanih točk v Ljubljani ne bili določili, bi Ksaverij vseeno odnesel zmago (vsaj moralno), ker je danes ta odsek brez dvoma najbolj agilen in požrtvovalen v celem sav. okrožju in eden najboljših v SOZ. To je vsekakor treba priznati. Bojazen br. urednika, da iz te polemike zrastle jeza in zavist, pa lahko po mojem mnenju odpade, ker sta oba odseka v zelo pristranskih in ozkih

stikih in ker nas varuje pred morebitnim »ultimatom« in »mobilizacijo« sam Kelloggov pakt in pa »Društvo narodov« — namreč SOZ v Ljubljani... Bog živi! — en.

Dol - Hrastnik.

Zadela nas je bridka izguba. Naš prvi predsednik in soustanovitelj Orla na Dolu č. kaplan Safošnik je odšel na bolezenski dopust, s katerega se k nam ne vrne. Stal je ob zibelki orl. pokreta pri nas ter vršil odgovorno funkcijo predsednika nad štiri leta, t. j. od 1. 1920 do 1924 in delno 1925. Njegovo udejstvovanje se ni omejilo samo na Orla, tudi drugam je segala njegova delavnost. Lepe uspehe je dosegel kljub mnogim težavam in nasprotovanju na zadružnem polju in se je na njegovo pobudo sezidal lep Društveni dom, kakršnega nimajo povsod na deželi. Dolanci mu dolgujemo zato trajno hvaležnost. — Želimo mu vsi bratje Orli skorajšnjega okrevanja ter mu kličemo bratski Bog živi!

V. E.

To in ono

Nove knjige.

Mati vzgojiteljica. Vodilne misli krščanskega vzgojeslovja, III. izdaja, 1929. Založila uprava dekliškega lista »Vigred«, Ljubljana, Ljudski dom. — Cena Din 16. — Vzgojnih knjig, ki bi bile praktične, takoj porabne in res zmožne dati nasveta v vsakem slučaju vzgoje, takih vzgojnih knjig nam manjka. Dokaz za to je bila potreba, da je izšla »Mati vzgojiteljica« v tretji izdaji. Matere, vzgojiteljice, učiteljice, voditeljice vzgojnih organizacij so ji dale laskavo izpričevalo, da jim je bila doslej učiteljica in svetovalka v vseh vzgojnih vprašanjih in verna pomočnica pri vzgojnem delu. Prav tako želi ostati v svoji tretji izdaji. Saj se je potrudila, da se v novi, predelani izdaji ozira na vse vzgojne momente sedanje vzgojne dobe. Kar je bilo težje umljevati, je nova izdaja odstranila in

nadomestila z lahko umljivimi odlomki iz del naših prvih pripovednikov. Devetero poglavij pa zdržema, drugo iz drugega spremeni otrokovo vzgojo od prvega dneva, ko je materino vzgojno delo samo nega telesa, pa preko prvih duševnih pojavov, pristranskega otroškega čebljanja in prvih zavednih stikov z zunanjim svetom ter preko vzgoje uma, čustev in volje, ter še preko nujnih stikov doma s šolo, in še odraščajoči mladini in nje samovzgoji do vstopa v življenje. Posebne vrline te vzgojne knjige so: praktična vsebina, jasen, lahkoumljiv jezik in izredno nizka cena. Dasi je knjiga namenjena predvsem materam, jo vendar tudi bratom Orlom, posebno voditeljem naraščaja toplo priporočamo, ker bodo v njej našli lepih vzgojnih načel in nasvetov in se bodo iz nje naučili prave ljubezni in ljubeznivosti, s katero morajo postopati z najmlajšimi v organizaciji.

Vsebinska 8. številke: Slovo brata — počastitev očeta. — Prosveta in vzgoja: Bratje in sestre! — Dr. K. Capuder: Škofi koadjutorju dr. Gregorju Rožmanu. — Franjo Neubauer: Zmagovalec. — Anton Komar: Fantiči. — Franjo Neubauer: Solnce — ljubav. — Dr. Fr. Jaklič: Po mnogih zmotah in zablodah. — V. D.: Notranjec. — P. Krizostom: Ali boš čakal jeseni? — Kako delaj. — Organizacija: Svetovaelavski orlovski dnevi. — J. Hvale: Mednarodne tekme v Pragi. — D. U.: Kako smo se pripravljali. — Po svetu okrog. — Iz kraja v kraj: Šoštanj. — Dol-Hrastnik. — To in ono: Nove knjige. — Slike: Presv. gospod dr. Gregor Rožman. — Br. Ivo Kermavner, prvi zmagovalec v Pragi. — Br. Drago Ulaga, drugi zmagovalec v Pragi, pri gimnastičnem treningu. — Maratonski tekač.

Opalograph original z zaščitno

znamko in orig. potrebščinami

Jamčim za brezhibno delovanje!
Vse potrebščine in nadomestne dele
vedno na zalogi

LUD. BARAGA
Ljubljana, Šelenburgova 6

Specialna mehanična popravilnica
Telefon štev. 2980

Šolske zvezke

raznovrstne
poslovne knjige itd.

dobavlja p. n. trgovinam
najceneje

Knjigoveznica K. T. D.
v Ljubljani
Kopitarjeva ulica št. 6/II

JUGOSLOVANSKA TISKARNA LJUBLJANA

KLISARNA
LITOGRAFIJA
OFFSETTISK
BAKROTISK
SVETLOTISK

Prodajalna K. T. D.

H. Ničman v Ljubljani

priporoča

svojo veliko zalogo šolskih in
pisarniških potrebščin. Opozarja
tudi na krasne molitvenike in
vse potrebščine Marijinih družb

Vzajemna posojilnica

v Ljubljani, r. z. z o. z.
na Miklošičevi c. poleg hotela „Union“
obrestuje
hranilne vloge najugodneje

Varnost nudijo lastna palača, nad po-
lovica delnic hotela „UNION“, hiše
in zemljišča. — Krediti v tekočem
računu. — Posojila proti poroštvu,
vknjižbi na posestva itd. — Denar se
naloži lahko tudi po pošt. položnicah.

MLADOST

glasilo Slovenske orlovske zveze v Ljubljani, izhaja
17. v mesecu. Urejuje dr. Gregor Zerjav, Vodnikov trg 4.
List izdaja konzorcij „Mladosti“ (dr. Joža Basaj, Ljubljana, Dunajska cesta 88). Tiska
Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani (K. Čeč). — Upraviništvo je v Ljubljani, Ljudski
dom (pisarna Društvene nabavne zadruga). — Uredništvo je v Ljubljani, Ljudski dom
(Slov. orl. zveza). — Naroča se: Upraviništvo „Mladosti“, Ljubljana, Ljudski dom. —
Naročnina: Za redne člane in starešine brezplačno, za vse druge Din 30.— letno;
posamezna številka Din 250. Za naročnike izven Jugoslavije po dogovoru.

USTANOVljena leta 1889

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

GRADSKA STEDIONICA

LJUBLJANA

PREŠERNOVA ULICA

Telefon št. 2016

Poštni ček 10.533

Stanje vloženega denarja
nad 360 milijonov dinarjev

Sprejema vloge na hranilne knjižice kakor tudi na tekoči račun, in sicer proti najugodnejšemu obrestovanju. — Hranilnica plačuje zlasti za vloge proti dogovorjeni odpovedi v tekočem računu najvišje mogoče obresti.

Jamstvo za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je večje kot kjerkoli drugod, ker jamči zanj poleg lastnega hranilničnega premoženja še mesto Ljubljana z vsem premoženjem ter vso davčno močjo. Vprav radi tega nalagajo pri njej sodišča denar nedoletnih, župnijski uradi cerkveni in občine občinski denar. Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je denar tu popolnoma varen.